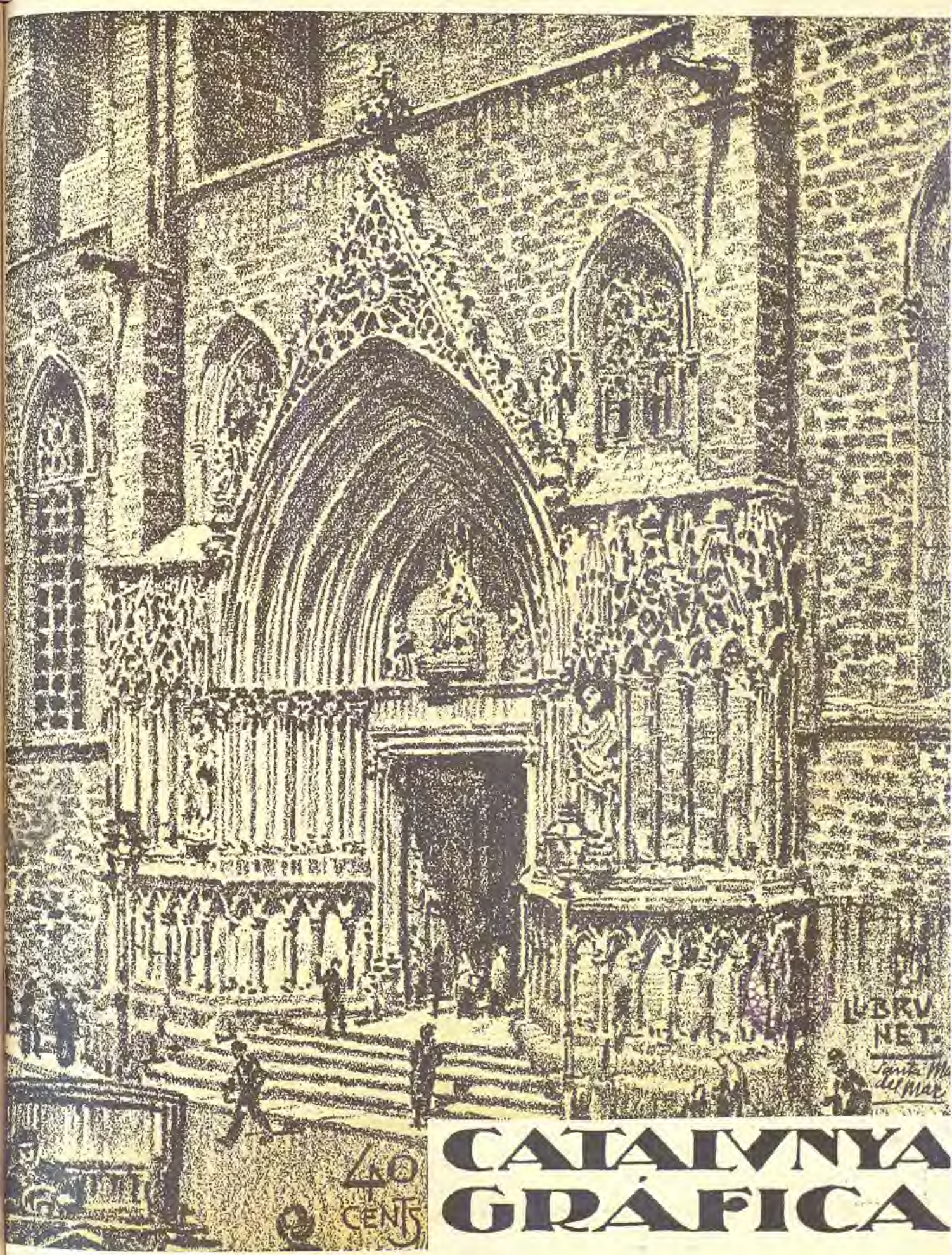

CATALVNYA GRÁFICA

R. 46.023

Forn de Sant Jaume SA

Propietària de la marca de fàbrica

Pa-Romeu

Pastisseria · Confiteria
Bomboneria · Vins
Licors i Xampanys

Llibreteria, 3 — A-2441
Passeig de Gràcia, 7 — A-4582

Fàbrica: Vich, 1, 3 i 5 (Gràcia)

Vidua de V. Suarro

Fàbrica de paper de tina

Fundada en el segle XVII

Proveïdora del paper segellat de les Repúbliques de Xile i Argentina. Papers de fil de totes classes. Paper català. Paper d'Ofici. Cartrolines. Cartrolines fil per a naips. Paper per a edicions, etc.

Magatzem i despatx:
Gran via Laietana, 11

Barcelona

Catalunya Gráfica

AVISOS

A fi i efecte de que tots els catalans i aimants de Catalunya puguen cooperar a la nostra obra de nacionalisme i cultura general, acceptarem

Per a Barcelona les següents subscripcions:

Mensuals	**1'75 ptes.**
Trimestrals	**5' — »**
Semestrals	**9'50 »**
Anyals	**18' — »**

Per a fora de Barcelona únicament admetrem subscripcions

semestrals i anyals

Per a l'estranger

Semestrals	**18'— ptes.**
Anyals.	**30'— »**

Sempre amb dret als números extraordinaris i a les **GUIES** dels bells indrets de Catalunya que aviat començarem a publicar en forma manual

---

Es convenient que els senyors corresponsals ens enviin desseguida pel Gir Postal les liquidacions corresponents.

Advertim

als nostres amics i als corresponsals que poden encarregar nos les tapes pel primer volum, corresponent al primer mig any de la nostra revista.

Costaran les tapes soltes . . . Ptes 4
Tapes i enquadernació . . . . » 6

Els de fora tindrán d'afegir-hi l'import de franqueig i certificat.

Plaça de Catalunya de Barcelona

Història de les transformacions que ha sofert dita plaça, il·lustrada amb nombrosos gravats, per

En Francesc Carreras i Candi

PREU: 4 PTES.

A primers del prop-vinent mes d'agost el rebran **de franc** tots els subscriptors anuals i els subscriptors semestrals que hagin pagat els dos semestres. Els subscriptors trimestrals el rebran al pagar el quart trimestre i els subscriptors mensuals al pagar el rebut corresponent al mes de desembre, és ben entès, sempre que hagin sigut subscriptors durant tot l'any

ADVERTIMENT El nostre Administrador únicament tindrà com a subscriptors als que'ns hagin pagat i que de conseqüent tinguin els rebuts corresponents firmats per En Joan Guasch i degudament segellats

Catalunya Gràfica

ANUNCIS :: NOTA DE PREUS

COBERTA (2.ª i 3.ª plana)	1 plana	Ptas. 400
	1/2 »	» 250
	1/4 »	» 150
	1/8 »	» 90
	1/16 »	» 50
COBERTA: (4.ª plana)	1 plana	Ptas. 500
	1/2 »	» 300
	1/4 »	» 175
	1/8 »	» 100
	1/16 »	» 60
ANUNCIS GENERALS	1 plana	Ptas. 300
	1/2 »	» 200
	1/4 »	» 125
	1/8 »	» 75
	1/16 »	» 40

També farem articles i reclams a preus convencionals.

Preus convencionals per una sèrie de anuncis.

ÉS LA MILLOR MARCA
de LLET CONDENSADA la de
EL PAGÈS
INDÚSTRIA LLETERA, S. A.
Oficines: Plaça Catalunya, 9
Magatzem: Trafalgar, n.º 64
Telèfon 727 S. P.
BARCELONA

Magatzem de papers de totes classes
de
Esteve Gispert
Duc de la Victòria, 6 Telèfon A 408
BARCELONA

Vanos CARDÚS
Portaferrissa, 10
BARCELONA

CAMISERIA SANS
BOQUERIA, 32
Gran baratura de preus

TALLERS DE FOTOGRAVAT
JOAN BASTARD
COMTE DE L'ASSALT, 63, 1.er, interior
BARCELONA

Fábrica de Gèneres de Punt
SECCIÓ DE DETALL
Especialitat en articles fins
Ronda Sant Antoni, 47 - Telèfon 4745 A.
BARCELONA

CATALUNYA GRÀFICA

REVISTA CATALANA D'INFORMACIÓ NACIONAL I ESTRANGERA

Sortirà tres vegades cada mes

FUNDADOR I DIRECTOR: JOAN GUASCH I RIUS
Fontanella, 13. Telèfon: 2258 A.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: FONTANELLA, 13
Telèfon: 2258 A. • Apartat de Correus n.º 10

NÚMERO ATRASSAT 60 CÈNTIMS

ANY I | BARCELONA, AGOST DE 1922 | NÚM. 18

NOVENA FESTA DE LA MÚSICA CATALANA

DISCURS DEL PRESIDENT

(Acabament)

La manca de temps em priva de dir-vos en detall tota l'admiració que jo sento per l'obra d'aquests mestres, els Sancho Marraco, Joan Lambert, Francesc Pujol, Cumellas Ribó, Vicens M.ª Gibert, Mn. Lluís Romeu. No me'n faran retret, ja que tracto de demostrar-los la meva devoció de la manera més convincent, donant a conèixer llurs obres als Estats Units mitjançant els meus concerts i les meves traduccions angleses. Un detall que pot interessar-vos és la gran popularitat que ha obtingut als Estats Units la superba harmonització de mossèn Romeu *El desembre congelat*, veritable troballa de tendresa i de sentiment subtil; aquesta obra no es canta solament en molts concerts, sinó que per cada Nadal figura en els programes de moltes esglésies. Permeteu-me, doncs, d'endreçar a aquest músic tan fi i delicat, a aquest sacerdot entusiasta del folk-lore, tota l'expressió de la meva gratitud per les paraules tan ardoroses i de tan bona rebuda que volgué dedicar-me en aquest mateix lloc, fa dos anys, en ocasió també de la Festa de la Música Catalana. I permeteu-me també d'endreçar una paraula d'admiració ben especial al més jove de la plèiade dels vostres compositors, aquell qui mereix avui tres dels premis de la Festa, En Pérez Moya, pel progrés assidu que demostra desenrotllant una tècnica segura i magistral, i per l'aplicació que en fa a les troballes més escollides del folk-lore català.

En un lloc d'honor ben especial s'aixeca, en fi, l'obra del vostre Enric Morera, compositor de soca tan essencialment catalana, que en la seva música el poble pot emmirallar la seva ànima, pot sentir els batecs del seu cor. Ell és, probablement, en aquest instant, amb el finlandès Sibelius, el compositor «més popular» del món, «popular» en el sentit que una raça entera canta i pensa la seva obra i l'ha adoptada com a seva. Els cants, els chors, les sardanes d'En Morera, són la Catalunya, com Chopin és la Polònia, Grieg la Noruega, Sibelius la Finlàndia. M'és impossible de judicar tota l'extensió del seu treball, ja que gairebé tota la seva producció teatral està encara en manuscrit; però de tot el que jo conec, la major part està ben gravat en la meva memòria; i no hi ha pas plaer més dolç per a mi que el d'asseure'm al piano en el cercle del Centre Català de Nova York i executar sardanes, que la jovenalla catalana reunida dansa en rotlles entusiastes. I l'atracció que la seva música exerceix fins per gent d'altres races i nacions, jo ho veig provat quan rebo missatges de Boston i de Washington que em diuen que acudiran a Nova York per als meus concerts si prometo donar *La sardana de les monges* i *L'Empordà*.

En la meva apreciació de la composició moderna catalana, he hagut forçosament de reduir-me als autors de música choral; jo hauria hagut de parlar encara de les tendres cançons d'En Francesc Alió, de les obres instrumentals d'En Manén i d'En Lamote, de les sardanes saboroses d'En Garreta, i d'una multitud d'altres autors. Però és d'una diferent demostració del geni català que jo he de parlar en aquest moment: es diu que no hi ha cap geni sense treball. Doncs bé! una tal obra de geni treballador ha estat acomplerta pels col·leccionadors de Folklore Català. Jo m'he quedat sorprès, millor dit, estupefacte, per la riquesa de les col·leccions enviades per als premis de la Festa d'avui, de totes parts de la Catalunya i de la parla catalana; gairebé dues mil cançons, i moltes d'entre elles desconegudes o belles variants. El mestre Millet m'assegura que, cada Festa de la Música ha donat un resultat semblant, i que l'Arxiu de l'Orfeó conté nombroses col·leccions. El conjunt de tota aquesta tasca patriòtica i entusiasta va a ésser reunit, gràcies a la munificència d'un dels vostres ciutadans més distingits, en un immens «Cançoner Català», que, com cap altra cosa, proclamarà al món el geni de la raça meridional. Així s'acabarà per a la música el que per a la poesia popular començaren els vostres Milà i Fontanals, Pelay Briz, Bertran i Bros, i serà, gràcies a l'esprit sembrat per les vostres institucions exemplars: l'Institut d'Estudis Catalans, el Centre Excursionista i l'Orfeó Català. I quin deute especial Catalunya contraurà, en aquest respecte envers aquests sacerdots amants de la música popular, qui, en els menuts poblets, en relació íntima amb la població, s'han posat a recollir pacientment les tonades del poble! El Cançoner, quan apareixerà, serà com un enlluernament per a les altres regions ibèriques, on no s'ha treballat en aquest particular més que molt parcialment, per part d'alguns individus inspirats, però sense l'ajuda col·lectiva. Això serà una inspiració a la França meridional a fer el mateix, i per a la Itàlia, a començar per fi el que ha massa descuidat.

Jo he dit la paraula: Inspiració; és la inspiració per als altres que vindrà de Catalunya. Ja els bascs han desenrotllat una vida orfeònica considerable, i llurs directors de música choral, sobretot l'infatigable Secundí Esnaola, de l'Orfeó Donostiarra, estan ben al corrent del que es fa a Catalunya. Llurs compositors, especialment l'il·lustre i savi Pare Otaño, i per ell els seus deixebles, que són escampats per tota l'estesa d'Espanya, són íntimament familiars amb la composició catalana; el jove Pare Donostia ha escrit una sèrie de cançons d'una frescor encisadora, sobre poesies catalanes d'Apeles Mestres. Al Rosselló (com abans a Mallorca), s'han fundat orfeons, i un català, enèrgic i entusiasta, treballa per a l'espandiment de la música choral catalana a Tolosa, la ciutat dels Jocs Florals a França. Per tots els indrets de les diverses regions ibèriques que jo he visitat, es parla amb el més gran respecte dels orfeons de Catalunya, sigui per boca d'En Baldomer Fernández, a Astúries; d'En Conrad del Campo, a Madrid, o del cèlebre Manuel de Falla, a Granada.

Parlant d'aquest darrer compositor, que el món musical en aquest moment proclama com el veritable successor d'Albèniz, potser, segons sembla, que la Catalunya podrà vindicar els seus drets sobre d'ell, de la mateixa manera que ella és ja mare d'En Pedrell, de l'Albèniz i d'En Granados. Una revista anglesa, publicada un mes enrera, ens revela el secret de la procedència d'En Falla, el pare del qual era valencià, de Xàtiva, i el nom de la mare era Matheu, un nom ben català.

Els darrers mesos han portat a l'Orfeó Català nous llorers

amb les seves visites a Sallent i a Lleyda. Es cert que l'obra a realitzar per l'Orfeó dins la pròpia Catalunya és immensa, però així i tot, jo desitjaria que els viatges a l'exterior tan esplèndidament començats amb Montpeller i Marsella, amb París i Londres, tinguessin continuïtat.

La França Meridional, la Provença, tan rica actualment en poetes felibresos, té necessitat de vosaltres per a estimular la seva música adormida, tan semblant a la vostra. La gran capital del Piemont, Torí, l'única de la Itàlia que s'interessa per la música choral, s'inspiraria en la vostra obra. En els cercles del cor del Vaticà, jo he trobat personalitats cultíssimes que parlen català perfectament, estant familiaritzats amb les vostres obres mestres de poesia, i que us acollirien amb entusiasme. La ciutat de Milà, per a estimular la creació d'obres chorals tan escasses en el conjunt de la producció musical italiana, dóna d'ençà d'alguns anys premis per a concursos de composició choral. La ciutat de Florència, inspirada pel savi director del seu Conservatori Ildebrando Pizzetti, posseeix d'ençà d'alguns anys petits orfeons, que fan reviure les músiques madrigalesques de la Renaixença italiana, cantant-les en el teatre romà de Fiesole, sota el bell cel blau de la Toscana. Imagineu-vos, com jo me l'imagino, l'efecte inspirador d'una visita de l'Orfeó a aquests llocs; sigueu generosos envers els vostres germans meridionals, portant-los-hi aquest exemple de cultura, aquest Graal musical. Vosaltres, que viviu tan aprop del vostre Orfeó Català, estimant-lo i apreciant-lo amb tot el cor, sens dubte, però tal com s'estima alguna cosa a la qual s'està ja acostumat, vosaltres no arribeu pas a sospitar l'enorme progrés que el resultat obtingut aquí constitueix sobre tot el que existeix en el restant del món. Féu, doncs, que el món pugui apreciar l'obra d'En Lluís Millet, el seu geni tan complexe i abundós, mentre està en plena vigoria i activitat!

Vostra «Revista Musical Catalana», tan assenyadament regida pels mestres Lliurat i Gibert, us ha precedit per tot arreu, i és llegida en tots els centres de cultura com a magnífica demostració de la musicalitat catalana. En les repúbliques de l'Amèrica del Sud, a Cuba, la vostra Revista representa el llaç d'unió entre aquelles societats musicals constituïdes per catalans i el treball realitzat a la mare pàtria. I per tot arreu on hi ha colònies dels vostres compatricis, aquests es retroben, s'uneixen en el cant maternal, que, si la colònia és prou gran, cristallitza en la creació d'un Orfeó. D'ençà que conec la Catalunya, estic encisat de les sonoritats de la cobla de sardanes i ja em trameti una cobla a voltar el món, ço que seria, musicalment, una veritable «expansió catalana». Hauria de fer-se una subscripció pública per a l'esmentada empresa, i no esperar la iniciativa d'empresaris comerciants, que van orbs i coixejant darrera dels esdeveniments, sense compendre les coses noves i importants. I, si fos possible, per a fer l'esforç complert, caldria trametre, juntament amb la cobla, un esbart de dansaires, car així esdevindria plena la significació de la Sardana, per als qui no són catalans, amb la bella dansa que l'acompanya.

L'Amèrica del Nord seria un país especialment indicat per a una tal empresa, perquè allí les municipalitats s'interessen i encoratgen de tota manera les músiques i les danses a l'aire lliure. Qui sap si la Sardana no podria pas, si no reemplaçar, donar al menys el cop de gràcia a aquests estúpids «one-steps» i «fox-trots», amb el dubtós present dels quals nosaltres hem molestat el món — i també Catalunya, — però dels quals en som ja ben assaciats nosaltres mateixos. Un publicista influent de Nova York m'ha dit ja que farà tot el possible per a ajudar una campanya en favor de la Sardana.

Actualment, en el món musical dels Estats Units, l'artista català ocupa un lloc molt important, ja que la majoria dels músics ibèrics que ens visiten cada any, ens venen de Barcelona: l'insigne Pau Casals, la Maria Barrientos, la Graziella Pareto, En Joan Manen, En Miquel Llobet, tots ens han portat la vostra gloriosa cultura musical; i ara darrerament l'estrella de la nostra òpera, la Lucrècia Bori, ens ve de la Valènica germana.

Un llibre interessantíssim, publicat a Anglaterra l'any passat, degut a la ploma de Mr. John Trend, ha fet conèixer, per primera vegada en llengua anglesa, les realitzacions culturals i les aspiracions de Catalunya. Aquest llibre, que conté una massa de detalls, especialment sobre la música, és molt llegit, i ajudarà segurament a propagar el cant català a Anglaterra, la qual, a causa de les seves nombroses societats chorals, seria un terrer del tot indicat per a una transplantació de les obres chorals catalanes. Per a una expansió a França, Bèlgica i Alemanya, la qüestió de primera importància seria fer bones traduccions cantables. Es una qüestió ben difícil, perquè per a ben traduir, calen dues persones: un poeta i un músic. L'altre dia, pensant en això, em vingué una idea a l'esperit, que us comunicaré, valgui pel que valgui; el meu pensament seria que s'oferissin premis per a les millors traduccions dels cants populars catalans en llengua francesa i alemanya en ocasió de la propera Festa de la Música Catalana.

Aquesta propera festa probablement coincidirà amb l'any de la gran Exposició del Parc de Montjuich. Aquell serà el moment per a fer conèixer a tot el públic cosmopolita que acudirà, les realitzacions de la música catalana. Caldrà que l'Orfeó Català i els vostres orfeons notables cantin cada setmana en el Parc de l'Exposició, que les cobles de sardanes toquin de dia i de nit, i qui sap si seria el moment de fundar un pabelló del Folklore Català, que serviria de base per a un Museu semblant al «Nordisk Museet», de Stockholm, o a la galeria Rumyantzoff, de Moscou.

Estic a la fi del meu discurs, i us he parlat de coses que són vostres, des del punt d'obir d'un estranger entusiasta i amant de la vostra terra. Jo em sento francament impacient de veure més actiu el progrés de l'expansió cultural catalana. Magnífic ha estat l'èxit del vostre comerç, gràcies al geni dels vostres industrials, al zel pacient dels vostres treballadors. Els literats i els savis de Catalunya han portat l'esperit i la intel·ligència de llur país a tot arreu. Manca encara l'expansió de la música, que proclamarà al món sencer, com cap altre mitjà podria fer-ho, la riquesa, la puresa, la individualitat de l'ànima catalana. Dintre l'estat crític que la música passa en aquest moment en gairebé tots els països, dintre aquest període de sequedat, de comercialisme, d'extranyeses grotesques, la música meridional podrà portar la salut, la força, la vitalitat i l'ànima.

KURT SCHINDLER.

Recomanem

als Amics de la nostra REVISTA que estiguin en condicions d'anunciar-hi no deixin de fer-ho, per quant així atorgaran sa cooperació a una obra patriòtica i de general cultura i alhora fruiran d'una difusió de la seva propaganda comercial que en pocs llocs assolirien millor.

CATALUNYA GRÁFICA

Any I

Núm. 18

EXPOSICIÓ GENERAL ESCOLAR

ANY 8.è

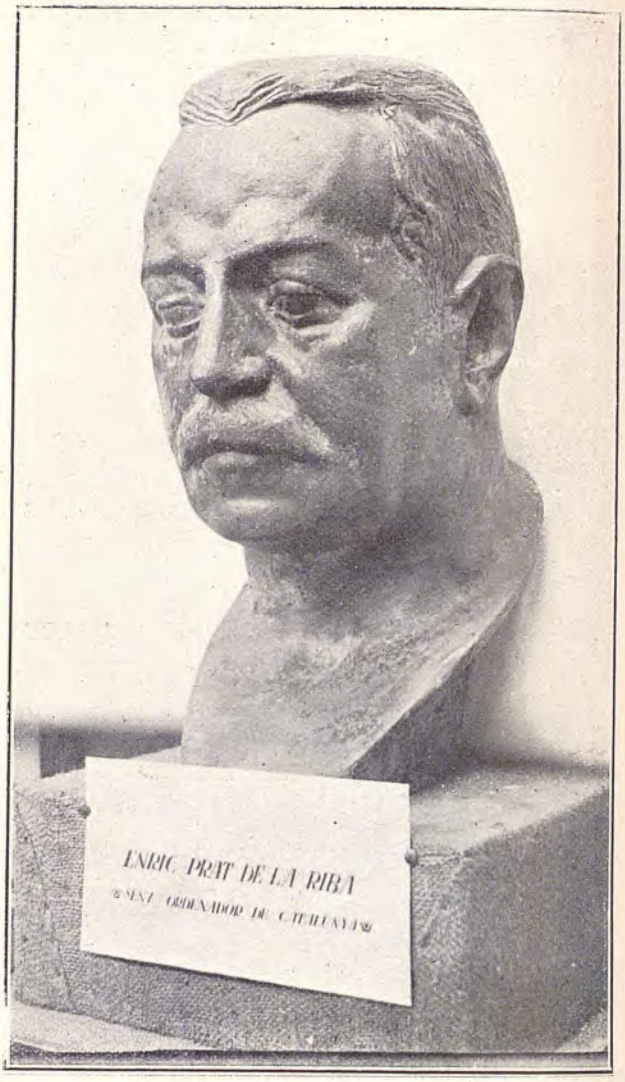
JULIOL I AGOST, 1922

Hall de l'Escola del Treball.

1. El Pare Abad de Montserrat, el cardenal Gasquet i el seu secretari en el pati dit dels Tarongers del Palau de la Generalitat de Catalunya, després d'haver visitat l'Institut d'Estudis Catalans.

2. El Cardenal, l'Abad de Montserrat i demés acompanyants, admirant el temple de la Sagrada Familia, escoltant les explicacions del arquitecte senyor Gaudí.

3. Enric Prat de la Riba, seny ordenador de Catalunya. Bust en bronze fos en els tallers de l'Escola.

4. Inauguració oficial de l'Exposició. La comitiva i les autoritats presidides pel president de la Mancomunitat i el de la Diputació de Barcelona, senyors Puig i Cadafalch i Vallès i Pujals, visitant l'Escola Professional per a la dona.

EXPOSICIÓ GENERAL ESCOLAR

Ha sigut organitzada pel Consell de Pedagogia de la Mancomunitat de Catalunya. Hi prenen part els Centres mantenedors d'ensenyaments sostinguts o ajudats per la Mancomunitat.

Les autoritats, els cònsols, els fabricants i demés representacions que han visitat l'Exposició Escolar, han elogiat efusivament aquesta gran obra de la Mancomunitat de Catalunya, car palesa que la dignificació de l'ensenyament al que hi dedica la nostra jove Mancomunitat amb tot i la penúria en que ha de viure, importants despeses, dóna l'excel·lent rendiment que té dret a assolir tota nació que cuidi degudament la cultura del seu poble.

És indubtable que de tots els elements del món, l'home és el més productiu.

Un home pot multiplicar per cents i per milers les valors d'un país. Qui la pot calcular aquesta riquesa!

31 juliol. — Visita del senyor Primo de Rivera, capità general, acompanyat d'En Puig i Cadafalch president de la Mancomunitat de Catalunya.

1.er d'agost. — Visita dels senyors cònsols acompanyats pel senyor Puig i Cadafalch; fou molt detinguda i de gran profit.

No hi ha obra pública, no hi ha carretera, no hi ha ferrocarril de tant rendiment com aquesta obra de l'educació, car és il·limitada la producció que es pot obtenir.

Per això gaire bé totes les nacions dediquen a l'iustrucció pública una tercera part del seu pressupost.

Aprofitant l'avinentesa de la present Exposició, explicarem lo que és i lo que significa

L'ESCOLA DEL TREBALL

tot i fent constar que a més d'aquesta Escola i prenen part també totes les que són subvencionades per la Mancomunitat.

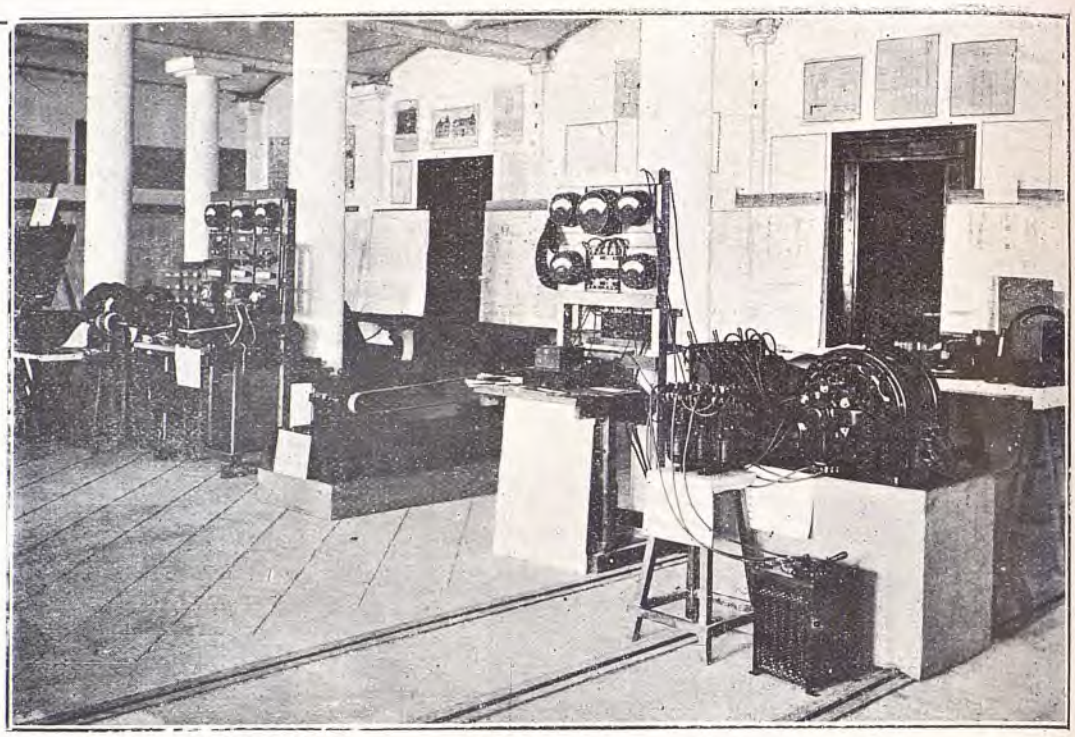
Aquesta Escola és un centre de formació professional obrera que, si res més no, pel nombre d'oficis que aplega, no és comparable a cap altra escola ibèrica. Per trobar-li parell cal pensar en les grans Escoles per obrers, de França, Alemanya, Anglaterra i Nord Amèrica.

Però cal dir que és més que una Escola, és una institució d'educació general pels obrers, on no solament hi

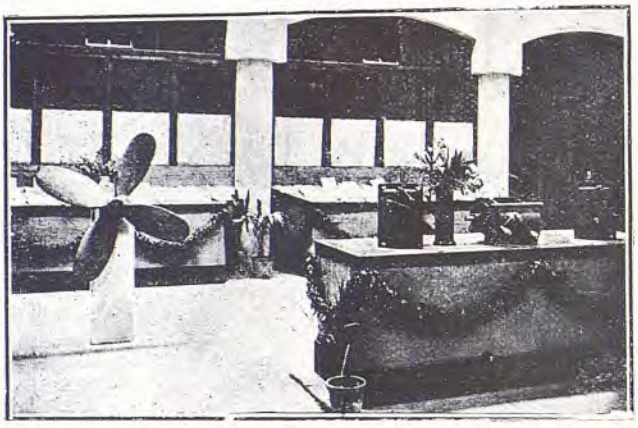
INSTITUT D'ELECTRICITAT I MECÀNICA APLICADES

Les pràctiques d'Electrotècnica és realitzen en la sala de màquines, taller auxiliar i laboratori. Hi ha dos transformadors estàtics, un grup rotatori, una commutatriu, motors elèctrics de corrent altern i continu, dinamos, banc de prova, dinamòmetre elèctric, etc. També hi ha una sèrie de màquines, eines per reparacions i un completíssim aparellatge de precisió. Amb aquests elements els alumnes poden realitzar pràcticament tots els treballs de muntatge, conducció, reglatge i assaig de tota mena de maquinària elèctrica.

També hi ha ensenyaments per manyans de màquines, fonedors i modelistes.

Motor fet a l'Escola

Secció de fonedors; èlix d'aviació

troben els estudis tècnics complementaris a llurs oficis, sinó també uns mitjans de cultura general, un estímul per obrir-se pas en el camí de la vida, un lloc d'esplai en mig de franca companyonia i un fogar de cordialitat, fomentador de nobles ambicions.

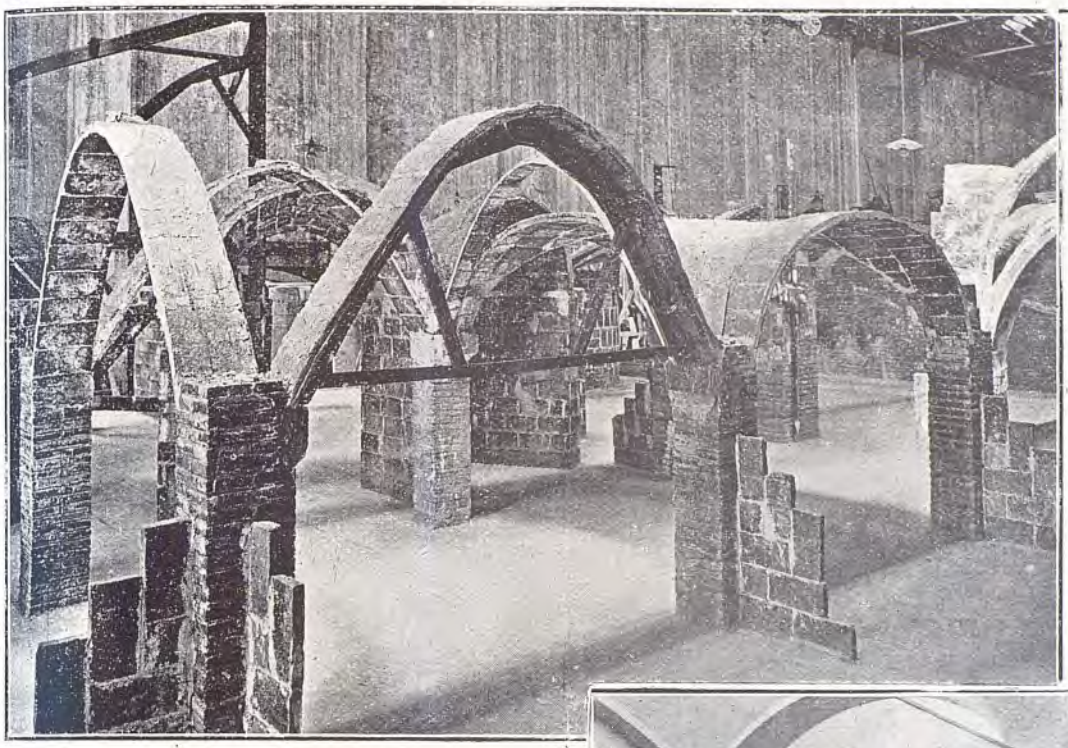
Els ensenyaments de l'Escola són per manyans de màquines, fonedors i modelistes, electricistes, tintorers, estampadors, blanquejadors, aprestadors i tots altres operaris d'indústries químiques, filadors, ajudants i encarregats de filatures, teixidors, contramestres, encarregats teòrics i empleats de les fàbriques de teixits, fusters, paletes, calderers, fumistes i planxistes; a més hi ha curs teòric-pràctic de màquines d'escriurer, curs preparatori per aprenents carrossers, i cursets de perfeccionament per fadrins.

El professorat, es selectíssim, està format de catedràtics d'Escoles Tècniques Superiors i de personalitats sobresurtints en la Indústria, en l'Enginyeria i en l'Arquitectura.

En Rafel Campalans és el director i En Pau Vila, Secretari general. En Josep Serrat, degà de la secció de mecànica, N'Esteve Terrades Illa, director de la d'electricistes, En Josep Agell de la d'Indústries químiques, En Joan Sala de la d'Indústries textils i En Ferran Tarragó de la de l'Art de Construcció.

Vista general de la Secció

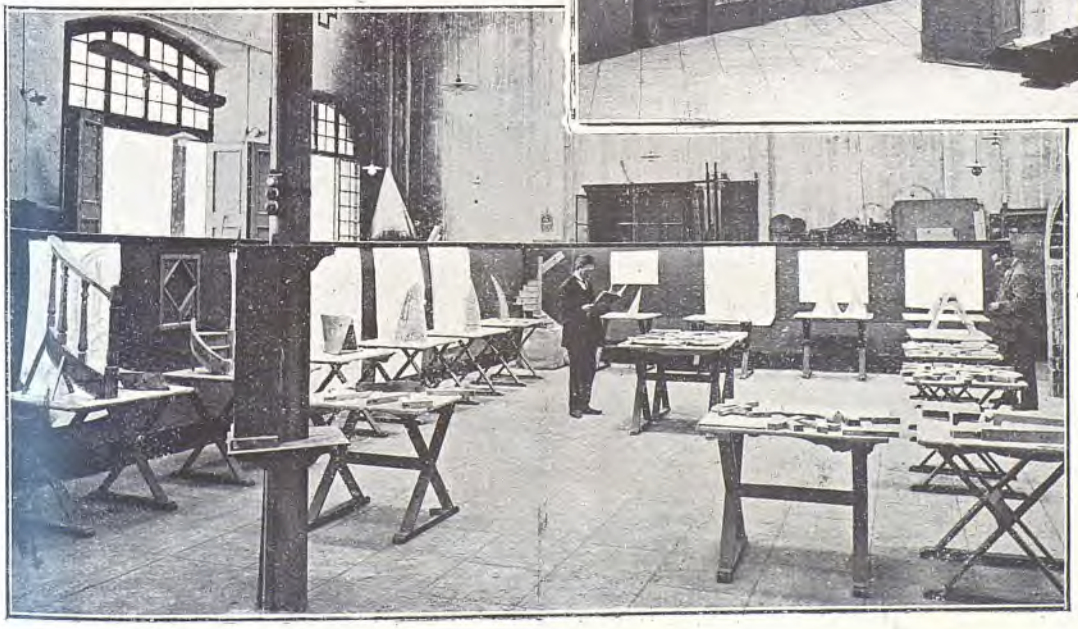

SECCIÓ ARTS DE LA CONSTRUCCIÓ. ENSENYAMENT PER PALETES.

Per primera volta en la nostra terra, i a l'estil de les modernes escoles americanes, es posa a l'alumne devant dels problemes vius de la pràctica del ofici, realitzant-se els assaigs de l'Escola amb els mateixos elements que a les *obres* reials i en una seriació metoditzada es fan les més interessants estructures del art de la construcció.

Instal·lació de l'Escola d'Arts i Oficis de Tarrasa. És una hermosa mostra del saber fer que tant acredita els fills d'aquella industriosa ciutat i els professors de la mencionada Escola.

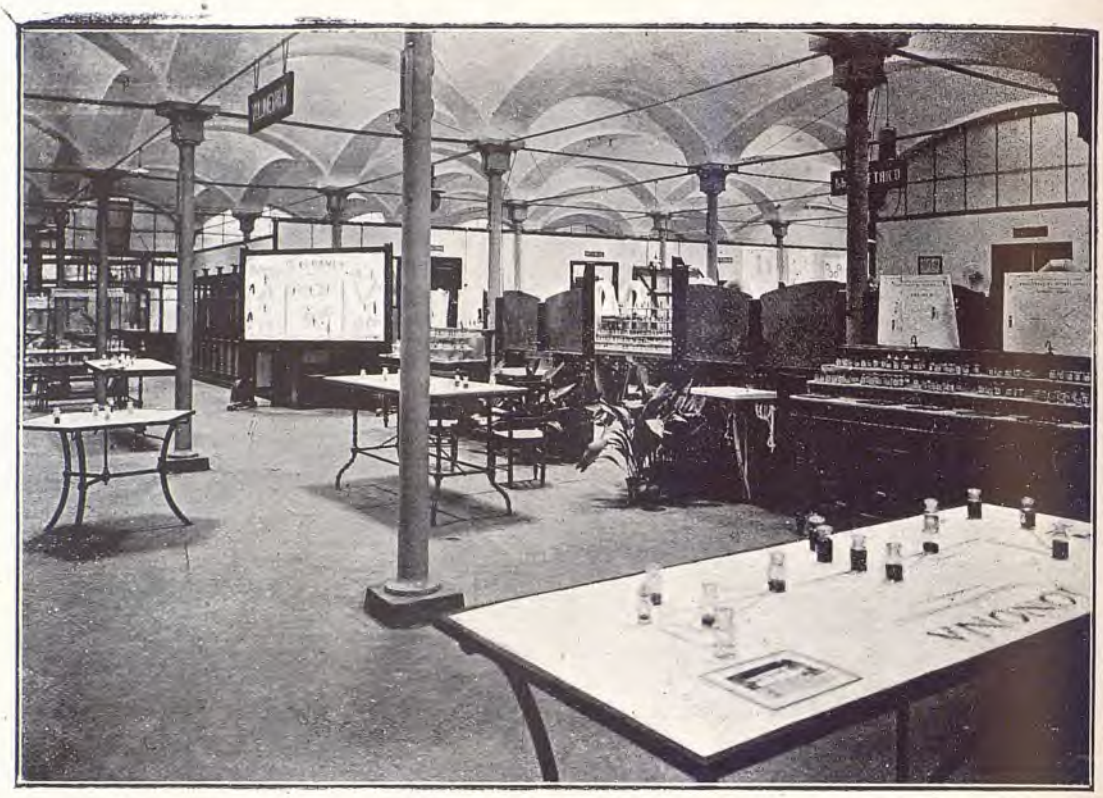
SECCIÓ ARTS DE LA CONSTRUCCIÓ. FUSTERIA GENERAL.

Hi ha en el taller una trentena de bancs de fuster i un equip de màquines d'obrar. Els alumnes comencen fent un seriat conjunt d'encaixos de fusta acabant amb la realització de les obres que exigeixen els majors coneixements del ofici i la major habilitat manual, i aprenent al ensems les normes per la fixació de preus de cost i per la formulació de pressupostos.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS

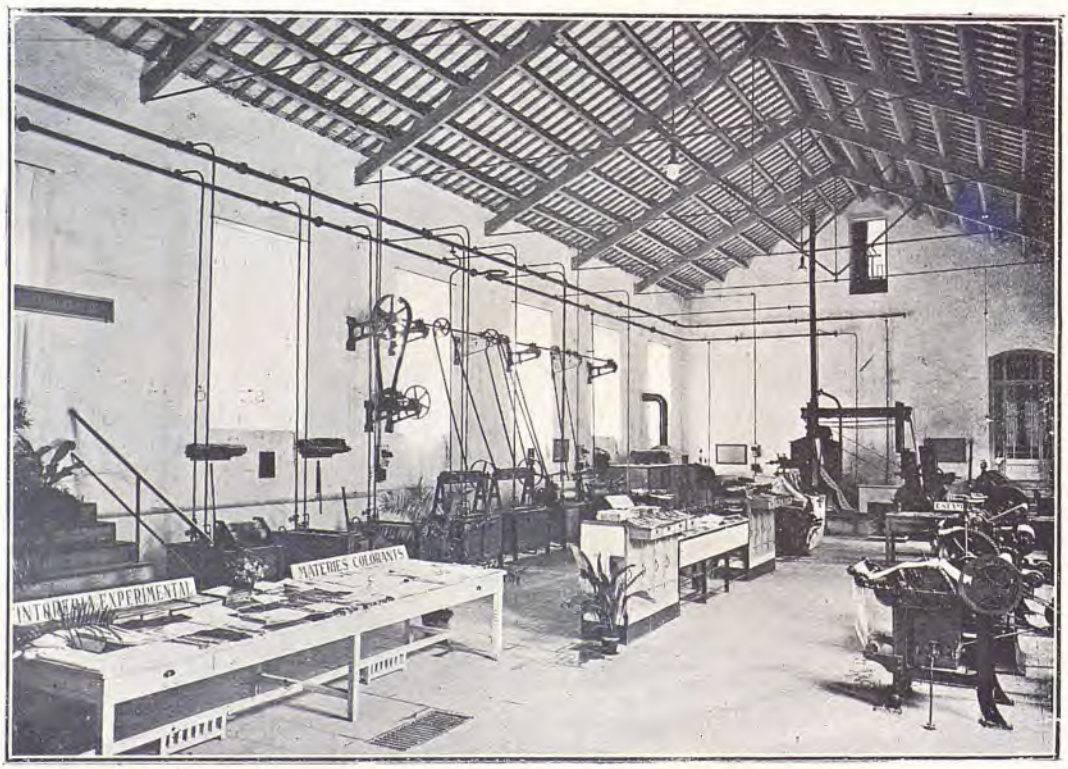
En profit d'una major valor educativa i pedagògica, el projecte de sala que aquesta Escola presenta a l'Exposició Escolar no ha estat encomanat a un determinat deixeble deixant als altres la funció de col·laboradors en el procés de la realització. Tant en aquesta realització com en el període de gestació que la precedí, hi han treballat en comú gairebé tots els deixebles.

El problema que enguany s'ha plantejat, doncs, a l'Escola, ha consistit en fer possible que el producte del treball dels deixebles en els diferents cursos — que en anys anteriors havia estat produït, si bé dins l'orientació essencial de l'Escola, en un generós marge de varietat — es caracteritzés per una cenyida convergència dins una més concreta orientació, malgrat la múltiple intervenció i col·laboració dels diversos alumnes.

Institut de Química aplicada. Una de les sales

Els alumnes fan les corresponents pràctiques en els laboratoris instal·lats a la moderna, i que compten amb el material necessari a més de la maquinària i utillatge de l'Escola Superior de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Acabats de la Universitat Industrial.

Escola de Teixits, Blanqueig, Estampats, Acabats i Tintoreria

L'Escola disposa d'una completa sèrie d'aparells d'anàlisi i comprovació de fibres, fils i teixits, i demés d'una veritable Fàbrica de Filats amb maquinària moderna de filatura.

En les classes de Fusteria, a part dels treballs de direcció i execució de la sala exposada, són altament remarcables els assaigs i experiments efectuats en els estudis de Mecànica, Construcció i Resistència de Materials. En les de Jardineria són notables les pràctiques d'Estudis Gràfics i de Floricultura portades a terme.

En la classe de Ceràmica, per primera vegada, s'ha prescindit, en absolut, d'esmalts, matèries colorants i terres preparades, de procedència de fora de l'Escola; s'han compost els esmalts, s'han produït els vernissos i s'han preparat les pastes i àdhuc les terres. S'han estudiat detingudament els fenòmens de la combustió, de la retracció de les pastes i de l'adaptació d'aquestes als vernissos.

Els alumnes que surten d'aquesta Escola, poden acreditar, dins de cada una de les diverses

Una de les sales de l'Escola de Teneria

especialitats que s'hi professen, no solament la possessió d'una valor espiritual que representa la feliç represa, sensibilitzada pels corrents moderns, d'una gloriosa tradició catalana en els oficis d'art, sinó un desimbolt domini de la tècnica.

Assignatures que s'ensenyen: Dibuix i color, Escultura, Història general i Històries especials de l'Art, Geometria descriptiva, perspectiva i ombres, Arts del jardí, Arts de la terra, Arts de la fusta, Tapisseria, Tècnica dels oficis, Arts del metall, Joieria, Argenteria, Pràctiques de repujat i cisellat, d'Ebanisteria, de Talla i Escultura aplicada i de construcció.

En Francesc d'A. Galí és el director i En Llorens Artigas és el secretari, ajudats d'un estol de notables i ben escullits professors.

El món marxa a la victòria de la competència. — I, entre totes les competències possibles, cap no té garantia tan sòlida d'avenir com aquella doble, que sia a la vegada manual i intel·lectual, que signifiqui habilitat de mans unida a superioritat d'esperit.

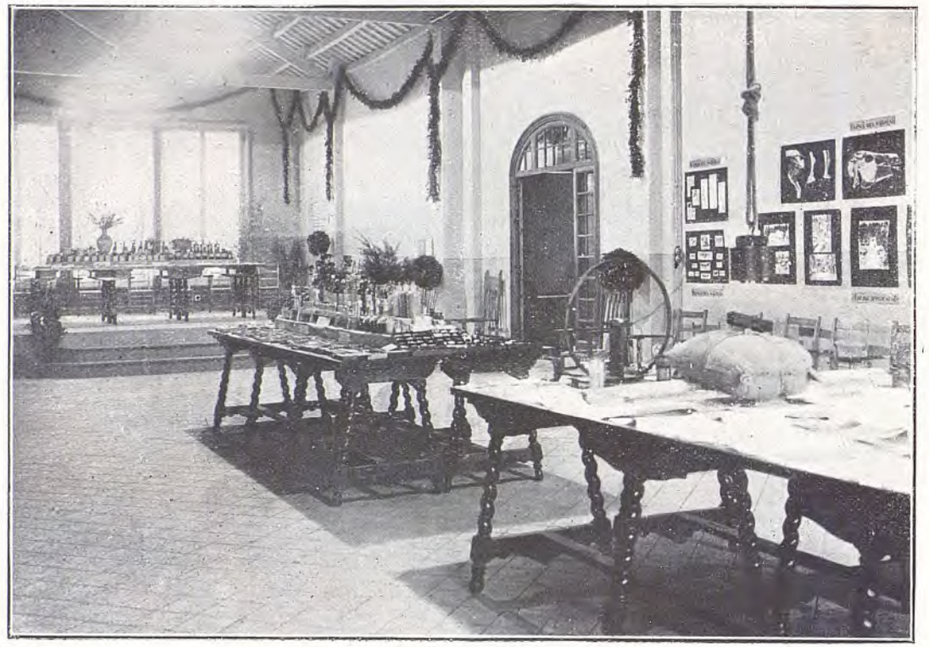
L'artisà noble, l'artista dels oficis, constitueix ja avui un dels tipus socials més selectes, i cada dia anirà essent-ho més.

Els Poders públics no resten indiferents a aquest moviment. Cada país mostra avui interès vivíssim en restaurar la seva superioritat en aquelles arts antigues que un dia li donaren renom i riquesa, i en mantenir aquella superioritat, acomodant aquelles belles tradicions a les necessitats noves. Tots hi volen ésser en la rivalitat universal. Tots destinen a això atenció preferent i sumes considerables.

A Catalunya teníem, en alguns bells oficis, les tradicions més envejables, unides al més lamentable present. No es podia confiar la restauració d'aquelles a l'espontaneïtat de l'interès privat i de l'aprenentatge. Una intervenció de l'acció pública ha estat indispensable per tal d'evitar la definitiva caiguda. En aquests moments que tota la terra sembla agitar-se en un ritme universal de reconstrucció material i espiritual, el camí de restauració iniciat per als oficis d'art, pel govern de Catalunya, en els dies anguniosos de la gran guerra, quan el més materialitzat pessimisme envaïa totes les esferes, apareix amb tot l'espectacle de la visió superior i preclara que en presidí la creació. Ara, que la saber dels primers fruits ens és donada, en mig de les primeres floracions d'una pau encara cohibida, Catalunya recull amb ells un testimoni més de capacitat de govern, que és, per damunt de tot, superació dels esdeveniments per l'ideal nacional i per la competència.

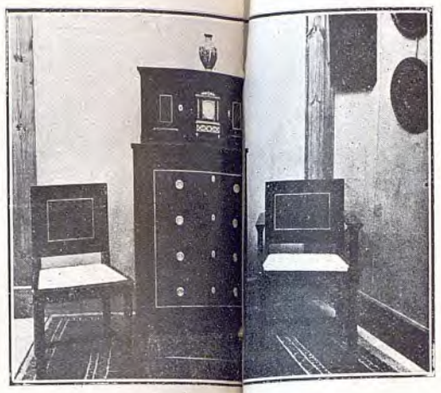
Instal·lació de l'Escola de Teixits, de Sabadell

Escola Superior d'Agricultura

Heus aquí les diferents seccions de l'Universitat del poble que prenen part en la present Exposició General Escolar:

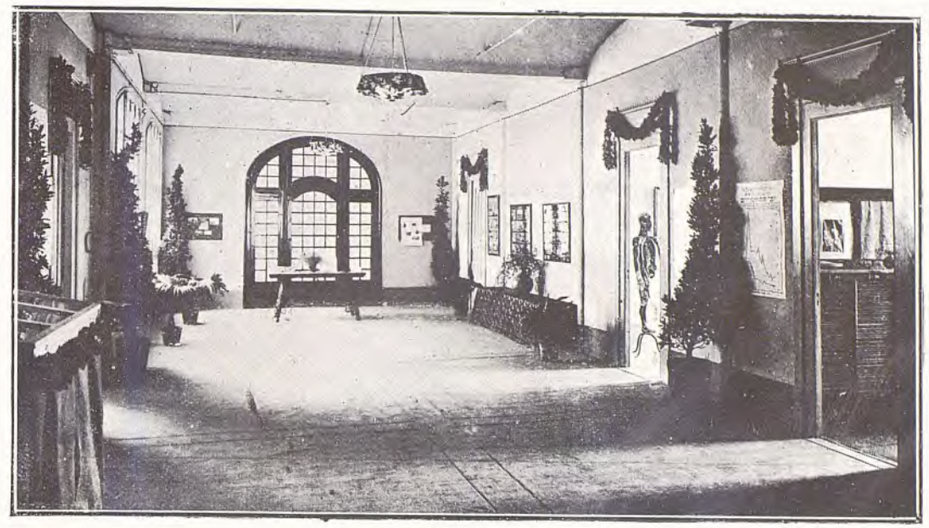
Institut d'Electricitat i Mecànica aplicades. —Laboratori general d'Assaigs i Acondicionament.—Escola Montessori.—Escola Professional per a la Dona.—Extensió d'Ensenyament Tècnic.—Escola Superior de Bibliotecàries.—Càtedra de Gramàtica Catalana.—Laboratori de Psicologia Experimental.—Secció d'Ense-

Mobles executats pels alumnes de Fusteria sots la direcció del professor d'Estudis Gràfics Projectes de Fusteria, senyor En Ramón Reiós, arquitecte

Gerro de terra calcàrea amb esmalts, professors senyors A. Serra, ceramista, i J. Aragay, pintor

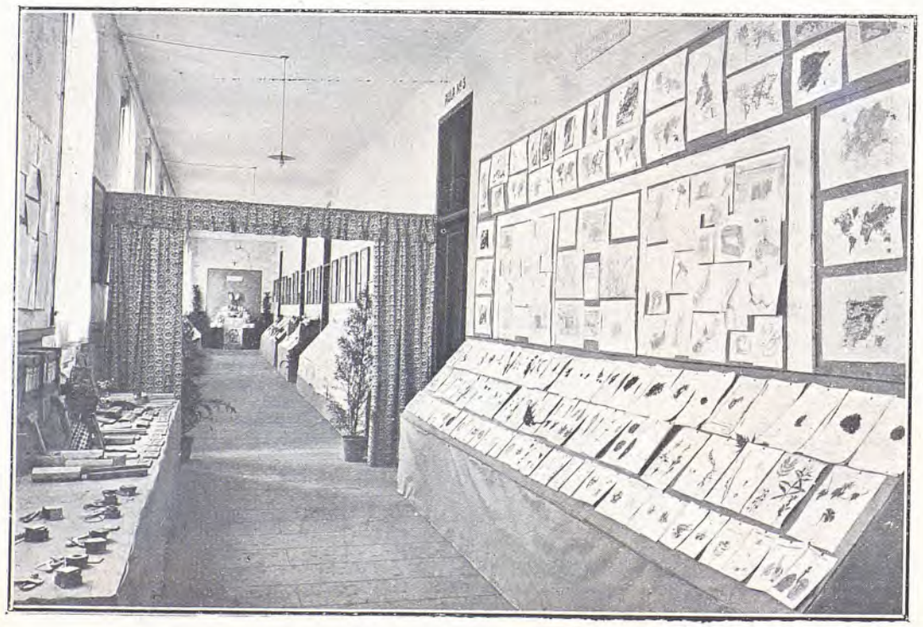
Escola d'Infermeres

nyament Domèstic.—Estudis Normals de la Mancomunitat.—Escola d'Alts Estudis Comercials.—Escola d'Infermeres.—Consell de Pedagogia.—Escola d'Indústries Textils.—Curs Preparatori de la Universitat Industrial.—Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Acabats.—Escola de Directors d'Indústries Químiques.—Escola del Treball.—Escola d'Adobaria. —Escola Superior dels Bells Oficis.—Escola Tècnica d'Oficis d'Art.—Escola Superior d'Agricultura.

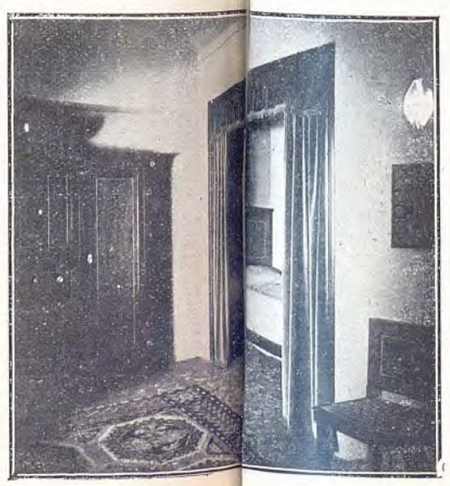
I a més, totes les entitats i Escoles subvencionades per la Mancomunitat.

* * *

Volem que consti ultra el nostre reconeixement envers el Consell de la Mancomunitat i Consell de Pedagogia per aquesta manifestació esplèndida del llur entusiasme per la Cultura de nostre poble, la nostra felicitació efusiva per a tots els expositors que de faisó tan admirable palesen el profit que saben treure de les ensenyances rebudes.

Una de les sales generals

Detall de la sala especial a la que han contribuït tots els alumnes

Un altre de les sales generals

Fotos del nostre amic senyor Antonietti y Cuadrenys

ELS ORFEONS DE CATALUNYA

Excursió artística-patriòtica de l'« Orfeó Gracienc » a Figueres, Sant Feliu de Guíxols i Blanes. — 23-25 Juliol 1922

Recepció oficial popular a l'Ajuntament de Figueres. Presideix el senyor V. Ros, alcalde, tenint a la dreta al senyor Matons, tinent d'alcalde de Barcelona, i el president de l'«Orfeó Germanor», i a l'esquerra el senyor Sansalvador, regidor de Barcelona; el senyor Leandre Cervera, president de l'«Orfeó Gracienc»; el senyor Massot i el mestre Balcells.

Tots els catalans sabem que l'Orfeó Gracienc és, avui per avui, el que ve immediatament després de l'Orfeó Català, anomenada ben guanyada pels triomfs artístics que en els seus nombrosos concerts han sabut conquerir els orfeonistes obeint la intel·ligent direcció del seu meritíssim i actiu director En Joan Balcells, un dels mestres més ardits i de més talent de la nostra Catalunya. ¡Quí no recorda amb goig els concerts matinals de El Dorado!

La vida de l'Orfeó Gracienc i del seu mestre-director es pot ben dir que és vida d'apostolat; ells s'han imposat com a sagrat deurer fer art i fer pàtria i de vritat saben comunicar el foc sagrat que abrusa els seus cors a tots els públics, triomf admirable, fruit de l'amor i de la perseverància del mestre Balcells que l'ha sabut encomanar de manera exemplar a tots els orfeonistes.

Cal dir també que el subdirector Ernest Cervera, la professora Na Raquel Gaspar de Garcia i el mestre auxiliar En Pere Jordà, ajuden amb molt bon encert la tasca instructiva dels orfeonistes. I també volem fer constar l'entusiasme i l'abnegació dels individus del Consell Directiu i d'una manera ben remarcable el del seu incansable president D. L. Cervera.

Està clar, doncs, que l'excursió que anem a ressenyar fou una continuada sèrie de triomfs.

A les 4 de la tarda del dia 23 i en tren especial format pels nous cotxes darrerament adquirits per la Companyia de M. Z. i A. sortim de Barcelona 230 orfeonistes i 150 acompanyants, figurant entre aquests la Junta Directiva de l'Orfeó i la representació oficial del nostre Ajuntament, confiada als senyors Matons, tinent d'alcalde, Sansalvador, regidor i Puigdomenech oficial del cerimonial. Aquesta deferència i patronatge del nostre Ajuntament envers l'Orfeó fou arreu molt elogiada, i donà lloc a manifestacions mútues d'afecte cordial entre les representacions comunals de la gran ciutat cap i casal de Catalunya i les de les ciutats visitades.

Figueras, Sant Feliu de Guíxols i Blanes sabian ja lo que representava l'Orfeó Gracienc i volgueren demostrar l'agraïment que sentien per llur visita, dedicant-li números especials «El Eco Empordanés», «L'Avi Munné» i «Recull», fent-li riques ofrenes els respectius Ajuntaments i anant-lo el poble presidits per llurs municipis a rebre'l amb entusiasme patriòtic, omplint de públic els concerts i aplaudint amb efusió xardorosa cada una de les composicions cantades, fent-ne bissar moltes.

A tot arreu les cançons anunciades foren meravellosament cantades, enardint als oients que acabaven demanant i cantant *Els Segadors* i victorejant Catalunya, l'Orfeó Gracienc i el mestre Balcells, crits que contestaven els orfeonistes victorejant el poble.

La veu dels cantaires graciencs ha ressonat a l'Empordà, els seus virils accents han fet sentir la florida esclatant del seu patriotisme. Arreu han sigut coronats per sorolloses ovacions.

El *Poema de la Nit i el Dia i de la Terra i de l'Amor*, del mestre Morera, que fou ca tat a Figueras, produí un efecte sublim als escullits oients que assistiren al concert. Verament fou un cant serè i triomfador, que més d'una vegada serà recordat pels figuerencs. Tots els que deixaren de sentir els cants de joia del nou poema, s'en penediren, car és un xic difícil poguer gaudir les clarors novelles que produeix el cant alegre del nou dia.

Cantaires patriotes, cantaires valents, els vostres cants correran més que'l vent donant a tots els cors la vostra

alenada brava, ço farà que tothom vulga seguir la santa Bandera dels catalans.

El concert donat a Sant Feliu de Guíxols fou una ovació continuada; el teatre estava ple a vessar i el públic palesà amb ver entusiasme sentir el mateix ardor i patriotisme dels orfeonistes; fou una compenetració espiritual, formosa, admirable; d'aquelles que sempre tota la vida se recorden amb delectança.

Quasi va repetir-se tot el concert. *La Nit*, lletra d'En Florenci Cornet i música del subdirector en Cervera, fou una de les bisades. *La Mare de Déu* i *La Mort de l'Escolà* del mestre Nicolau, foren dites meravellosament. Es a dir, tot el programa va anar esbadellant-se fent sentir a tothom les delícies de les cançonetes amoroses i els volers dels cants patriòtics. Fou un aconteixement.

I què direm de Blanes? El cansament dels orfeonistes era ben manifest, però feu miracles la bona acollida dels amics que'ns esperaven: Iglesias, Ruira, Lamote, Mossèn Joan Batlle, director de la Capella de Santa Cecilia, l'alcalde En Jaume Alemany, el tinent d'alcalde senyor Ferrer, els regidors senyors Costas, Utzet, Bosch i nutrides comissions del Cassino de Blanes, Joventut Catòlica, Recull i Pomells Creuats Sant Jordi.

Devant la casa de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, mentres En Sansalvador, regidor barceloní, dirigeix al poble la seva entusiasta salutació en nom de l'alcalde de la nostra Barcelona, explicant-los al mateix temps la significació patriòtica de la visita de l'«Orfeó Gracienc». Es pot ben dir que tot Sant Feliu prengué part en l'aital festa.

Durant la santa Missa celebrada a la parròquia, varen cantar-se: *Pregària a la Verge del Remei*, d'en Millet; *On sou mon Jesús* (nova) i *Salve Regina* del mestre Lamote de Grignon, i *Al cel blau*, d'en Millet. Tot fou dit d'una manera ben religiosament sentida.

El concert de la tarda cantat al pati d'esbarjo parroquial fou un nou èxit i junt amb la Capella de Santa Cecilia i baix la direcció del mestre mossèn Batlle, fou cantada la *Sardana de la Pàtria*, d'en Morera, de faisó admirable, demostrant sentir tothom les valentes i patriòtiques estrofes de la inspirada sardana del gran mestre català.

Segadors, visques, ovacions, felicitacions i a reveurer's foren el coronament de la jornada de Sant Jaume.

Hem de fer constar que els solistes: la senyoreta Bayés, els

Aspecte del teatre moments abans del concert, que fou un aconteixement artístic i patriòtic. «Segadors» i «Marsellesa», dos himnes que agermanaren efusivament els cors i els sentiments dels assistents a la festa.

tenors En Pere Paulí i En Díaz i el barítón En Francisco Vives ho feren molt bé, demostrant sentir lo que cantaven.

Les fotografies palesen ço que hem dit, la bona acullida i la generació que ha pres part en aquesta importantexcursió artística-patriòtica del benemèrit Orfeó Gracienc.

L'organització molt acurada, regnant en tots els actes l'ordre i la germanor democràtica que són el distintiu de l'Orfeó Gracienc.

A tothom les nostres més efusives felicitacions.

L'«Orfeó Gracienc» a Blanes. — Diada de Sant Jaume. — El concert en el pati-esbarjo parroquial

L'Orfeó i el públic sortint d'oir la santa missa

Fotos del nostre reporter J. Sagarra.

LA SARDANA DE LA PÀTRIA

Del lluny, del lluny ve la complanta;
la porta el sol, la porta el vent.
La terra brunz i vibra i canta,
i és pur el cel i és resplendent.
Quan la mà troba altra mà amiga
l'estreny febrosa, l'estreny fort
i amb ella el cor apar que diga:
— Fins a la mort! Fins a la mort!
Ja la rodona altiva i noble
volta la serra i volta el pla.
Ja hi cap dins ella tot un poble
que vol ser lliure i estimâ.
Del lluny, del lluny ve la complanta
i en cada cor sap penetrâ;
aquí amb dolçor remorejanta,
allà amb estrèpit d'huracà.
Es la complanta de la terra
que dansen l'aigua i el bon sol;
el roure vell damunt la serra
i prop la mare el xic bressol.
Les mans demanen mans germanes
que amb fe es retrobin i amb dalit.
El blat és or damunt les planes.
La sang és foc a dins del pit.
Es la complanta redemptora
que, del Montseny al Montserrat,
tota la Pàtria canta o plora
segons el vent d'on ha bufat.
Fills de la terra catalana,
dem-nos les mans, dem-nos les mans,
i eternament la gran sardana
ballem-la units com bons germans.
L'ardent sardana hem d'eixamplar-la,
i quan tothom ja hi haurà entrat
fem que mai més puguin trencar-la
ni occir son vol de llibertat.
I si la Pàtria fos ofesa,
el cercle estret farem llavors
fins que dins ell, amb sa vilesa,
s'hi ofeguin junts tots els traidors.

JOAN LLONGUERAS.

HOMENATGE AL MESTRE KURT SCHINDLER

Els eminents mestres N'Antoni Nicolau, Schindler i Lluís Millet, en els jardins del Turó Parc.

Els mestres guanyadors dels premis de la festa de la Música Catalana, Jurat i Junta Directiva de l'Orfeó Català, després de celebrar el dinar homenatge al mestre Schindler. (Turó Parc).

Volem fer constar que En Schindler, el gran amic de Catalunya, és ben mereixedor del nostre perpetual agraïment.

Fots. del nostre amic Pérez Moia.

Els Jocs Florals de la molt catalaníssima barriada de Santa Eulàlia de Vilapiscina

L'hermosa reina de la festa Na Rosina Oliva i Oliva, acompanyada de la seva lluïda Cort d'Amor.

Aquests Jocs Florals foren presidits pel nostre compatrici En Lluís Millet.

Fou guanyador de la flor natural el poeta N'Artur J. Palau Ximènes.

Fot. del nostre reporter J. Sagarra.

SANT BOI DEL LLOBREGAT

El dia 16 de juliol els elements de l'U. M. N. juntatament amb els lerrouxistes i algun altre element centraliste, organitzaren un miting i un àpat a S. Boi. A dits actes, ultra ésser molt insignificants, deixaren d'assistir-hi set dels dotze oradors que estaven anunciats per a protestar de la política de la Lliga Regionalista.

El poble va volguer palesar la seva catalanitat i l'entusiasme que sent pels ideals nacionalistes d'una manera ben seriosa i escaienta, fent onejar banderes catalanes per places i carrers, balcons i finestres, col·locant a manera de remembrança en la façana de la Casa Comunal un gran rètol amb el resultat de les passades eleccions, en les quals s'endugueren la totalitat dels vots els catalanistes.

La nostra fotografia representa el carrer d'En Prat de la Riba tot ple de banderes barrades.

Làpida que'ls catalanistes de S. Boi col·locaran al sagrat sepulcre d'aquella pob'ació que guarda les despulles d'En Rafel de Casanovas, defensor de les llibertats de Catalunya.

Cal que tots els bons cata'ans i amics de la nostra Pàtria cooperin a aquesta nova prova de respecte i reconeixement al que fou gran i heroi conceller en Cap de Barcelona.

Fotos del nostre amic Gili

Plaça de Sant Jaume. Els que tenen auto-taxis protestant de les 65 noves autoritzacions que ha concedit l'Ajuntament de Barcelona a altres tants autos. Cal fer constar que la majoria del protestants temps enrrera feren una manifestació demanant ço mateix que ara no volen. El bon criteri ha arranjat bé l'assumpte auto-taxímetre. Ho celebrem.

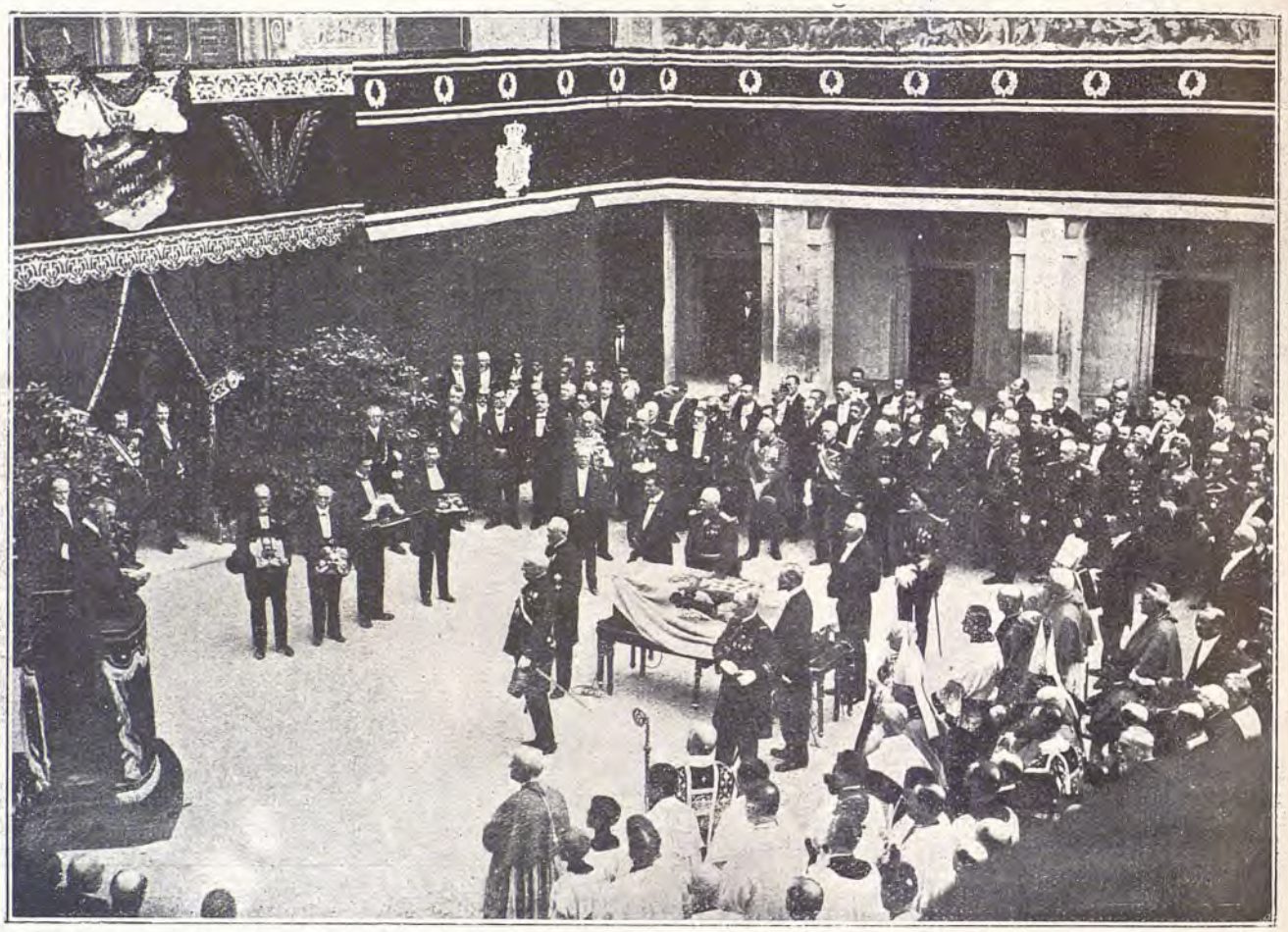

El senyor alcalde, marquès d'Alella, i N'Enric Mairés, primer tinent d'alcalde, al entregar la vara de la nostra primera autoritat municipal, acompanyats del tinent d'alcalde senyor Matons i dels regidors senyors Santamaria i Blajot, i d'alguns alts empleats.

La Banda Municipal de Barcelona a València. Els nostres músics dirigits pel seu mestre En Lamotte de Grignon han assolit un nou èxit. Foren ovacionats, tingueren de bisar moltes composicions i fer un nou concert. La sardana *La Santa Espina* d'En Morera fou sorollosament aplaudida. Rebin tots les nostres felicitacions.

INFORMACIÓ ESTRANGERA

Enterro i funerals del príncep Albert de Mònac.

Pati del Palau reial. Moment de treure el féretre de la sala mortuòria. S'hi veu el príncep Lluís, d'uniforme, i el duc Valentino, que són els dos que estan davant l'entrada de la sala; els embaixadors de les nacions europees i americanes, les autoritats del principat, representacions de les societats oceanogràfiques, científiques, bisbe i canonges de Mònac. Un individu de la Societat Oceanogràfica fa l'elogi fúnebre del príncep Albert, com a fundador i president de la Societat.

Casament reial anglès. Costums originals.

Lord Lluís Mountbatteen, germà petit de la reina d'Espanya i cosí del rei Jordi d'Anglaterra, i la seva esposa, senyora Edwma Ashley, filla d'un molt ric fabricant, sortint de l'església de Santa Margarida de Westminster després de la cerimònia nupcial, passen per sota l'arc de respecte que ofereixen els companys del príncep.

Les reines Maria i Alexandre en primer terme; el rei Jordi i la princesa Victòria, germana de la reina d'Espanya, en segon terme; i els pares de la núvia, en darrer terme, sortint del temple després de la cerimònia.

Els nuvis són conduïts en el seu auto per una secció de mariners que comenava el príncep.

El senyor Alvear, president de la República Argentina, dirigint-se al Quirinal acompanyat del rei d'Itàlia, Victor Manuel III, després d'haver visitat el Sant Pare.—Roma.

Aquest distingidíssim home públic suara visita les terres de Sant Sebastià; hom diu que desitjava visitar la Catalunya nostrada, on conviu amb nosaltres un brillant estol d'intel·ligents i actius argentins.

La senyoreta anglesa Lenglen O'Hara, campió de tennis, jugant a Wimbledon.

SUCCESSORS D'HENRICH I C.ª — BARCELONA

Ploma-font
estilogràfica automàtica

SWAN

Elegància
Solidesa
Comoditat

Demaneu-la a les papereries

Importació
Exportació
Despatx de barcos
Consignacions

Rossend Oriach

AGENT DE DUANES

LLAUDER, 1, entressol
(CANTONADA P. ISABEL II)

BARCELONA

TELÈFON A. 3976

Industrial Bolsera, S. A.

San Pablo, 83-Barcelona

Confecció de Bosses i de tota classe d'Envoltoris de paper. ⌁ Fabricació de Paperets, Serpentines, Boles de Neu i altres articles per a Festes de Carnaval. ⌁ Papers de totes classes. Bosses berenar per als excursionistes.

Sant Pau, 83 Telèfon A 4013

BARCELONA

Llibreria Subirana

PORTAFERRISSA, 14
APARTAT, 203
TELÉFON 1579 A

LLIBRES
Religiosos, Científics, Literaris i d'Art de totes classes i procedències - Secció de bibliografia a disposició dels clients de la casa.
Gran assortit en objectes d'Art Religiós - Per a regals: plomes font de les millors marques

BARCELONA

LA SUIZA REÑÉ, S. A.

XIII CANTONS
MARCA REGISTRADA

Gran fàbrica de Dolços i Bombons

Xacolates Santé Lacté

Especialitat en **Marrons glacés ⌁ Caramels àcids ⌁ Ametlles Confits ⌁ Fruites, etc.**

FÀBRICA i DESPATX:
Orteu, 5, 7, 9 i 11 (Sant Gervasi)
TELÈFON 624 G

SUCURSAL:
Consell de Cent, 362 i 364
TELÈFON 1097 S. P.

BARCELONA

Balneari La Puda de Montserrat

Obertura el 15 de juny

AIGÜES TERMALS, RADIOACTIVES, SULFURADO-SÓDICO-AZOADES

Vaporaris (de fama mundial) per a combatre la disposició als CATARROS, BRONQUITIS, OFEC, i afeccions post-grip.

Viatge: Línia Nord, Estació Olvan ▫ Automòbils als trens 8'04, 13'27 i 17'47 de Barcelona.

Informes: Diagonal 460 o Balneari ○ ○ ○ Telèfon 507, grup Martorell

PARC

Magnific centre d'esbarjo i atraccions . Concert per la BANDA de VERGARA

Funcionament dels URALS, muntanyes russes, lemes emocionants d'Europa. «Water chutte», únic a Espanya, FERROCARRIL MINIATURA, COVES, HIDRO-CICLES, transparent i altres novetats. Gran Casino. Immillorable servei de restaurant per cobert de 7'50 pessetes, i a la carta, Especial sala per a banquets.

Entrada de Passeig, 0'10 cèntims

TURÓ PARK

Obert tarda i nit

Encisadors jardins. Preciós roserar amb milions de flors. Importants i novíssimes atraccions. Cada nit concerts per la BANDA DE CAÇADORS DE BARCELONA. Esmerat servei de Restaurant als elegants salons del Casino. A la carta i per coberts a 7'50 pessetes. Serveis d'autoòmnibus des de la Plaça de Catalunya al

TURÓ PARK

Entrada de Passeig, 0'50 cèntims

Agència de Cobrances i Repartiments

Antoni Campmajó

CARRER D'AVELLÁ, 3, 1.er, 1.a

TELÈFON 2258 A

Servei especial en l'impressió i repartiment d'ESQUELES MORTUÒRIES . Extens assortit en RECORDATORIS; impressió esmerada . COBRANCES i REPARTIMENTS de tota mena, fets amb gran cura i rapidesa . SERVEI RÁPID - GARANTIA ABSOLUTA

MAGATZEMS

SANTA EULALIA

EXTENS ASSORTIT EN

CAMISES

CINTURONS, GÉNERES DE PUNT, etc.

VARIAT ASSORTIT EN

CORBATES

1, Boqueria, 1

BARCELONA

MAGATZEM DE DROGUES DE

Morera i Santamans

COLONIALS . PERFUMERIA . PRODUCTES QUÍMICS

PINTURES i CARBUR DE CALCI

Telèfon 1901 A. Hospital, 40, 42 i 44

BARCELONA

COGNAC J&F MARTELL
MAISON FONDÉE EN 1715
PRODUCTE NATURAL dels VINS
recollits i destil·lats en la mateixa regió del COGNAC

LA CRÈME SIMON
vos és indispensable si voleu conservar
l'hermosura de la vostra joventut

PIPPERMINT GET
LE MEILLEUR DES RAFRAICHISSEMENTS
GET FRÈRES
MAISON FONDÉE
EN 1796 A
REVEL (H:G.)

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
BIBLIOTECA

RS/168